

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

Zaštita okoliša

Minivodič za poslovnu zajednicu

EU CARDS projekt

BIZimpact

Poboljšavanje informiranosti
hrvatske poslovne zajednice

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva | www.mingorp.hr

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo | www.hamag.hr

Hrvatska gospodarska komora | www.hgk.hr

Hrvatska obrtnička komora | www.hok.hr

Hrvatska udruga poslodavaca | www.hup.hr

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

Zaštita okoliša

Minivodič za poslovnu zajednicu

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA,
PROSTORNOG UREĐENJA I GRADITELJSTVA

EU CARDS projekt

BIZimpact

Poboljšavanje informiranosti
hrvatske poslovne zajednice

PREDGOVOR

U procesu pridruživanja Europskoj uniji Republika Hrvatska provodi promjene zakona i provedbenih propisa koje će znatno utjecati na poslovnu zajednicu. Te su promjene nužne kako bi hrvatske tvrtke zadovoljile standarde Europske unije i bile konkurentne kako na tržištu EU-a tako i na globalnom tržištu.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva svjesno je da zakonske promjene mogu stvoriti poteškoće hrvatskim tvrtkama i da im treba stalno davati pravodobne informacije kako bi uskladile poslovanje s novim propisima i standardima. Uz to, nova pravila donose tvrtkama dodatne troškove u pogledu vremena, opreme i zaposlenika.

Svjesni smo i specifične situacije u kojoj se nalaze naši mali i srednji poduzetnici, koji čine gotovo 99% ukupnog poslovnog sektora. Za razliku od velikih tvrtki, oni uglavnom nemaju zaposlenike specijalizirane za praćenje promjena zakona i provedbenih propisa

Kako bi se pomoglo malim i srednjim poduzetnicima da svoje poslovanje usklade sa zakonskim promjenama, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva pripremio je, uz potporu projekta *BIZimpact*, koji se financira sredstvima Europske unije, niz minivodiča za sljedeća zakonska područja:

Javna nabava

- Norme za industrijske proizvode
- Prava intelektualnog vlasništva
- Sigurnost hrane
- Zaštita okoliša
- Zaštita potrošača
- Zaštita tržišnog natjecanja i državne potpore

Minivodiči poznaju male i srednje poduzetnike s nacionalnim zakonodavstvom i zakonodavstvom Europske unije, daju pregled izvora informacija i potpora koje su im dostupne u zemlji i šire te upozoravaju na ono što moraju učiniti kako bi se prilagodili novim pravilima.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva ažurirat će minivodiče svake godine i informirati Vas o promjenama u svakome od spomenutih područja. Nadamo se da će Vam ovaj minivodič pomoći pri provedbi propisa i norma u poslovanju te i na taj način pomoći pri poslovanju i povećanju Vaše konkurentnosti u ovom trenutku važnom za razvoj hrvatskoga gospodarstva.

POTPREDSJEDNIK VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
I MINISTAR GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

Damir Polančec, dipl. ing.

ZAHVALA

Ovaj minivodič naručio je projekt *BIZimpact* koji se financira sredstvima Europske unije, a pripremio ga je IMO – Institut za međunarodne odnose. U izradi dokumenta surađivali su stručnjaci: dr. Sanja Tišma, mr. Monika Šućur, mr. Ognjen Škunca, Nevenka Preradović, Srđana Piasevoli, Vesna Montan i drugi. Autori zahvaljuju svima pojedinačno, kao i njihovim institucijama.

ŠTO JE ZAŠTITA OKOLIŠA?

Okoliš je prirodno okruženje organizama i njihovih zajednica, uključivo i čovjeka, koje im omogućuje postojanje i razvoj. Uključuje zrak, vode, tlo, zemljinu kamenu koru, energiju te materijalna dobra i kulturnu baštinu kao dio okruženja koje je stvorio čovjek. Obuhvaća sve u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja.

Zaštita okoliša skup je aktivnosti i mjera za sprečavanje opasnosti za okoliš, nastanka šteta i/ili onečišćivanja okoliša, smanjivanja i/ili otklanjanja šteta nanesenih okolišu te povrata okoliša u stanje prije nastanka štete.

Europska unija pokrenula je 2007. program „Malo, čisto i konkurentno”.¹ Ciljevi programa su:

- Veće poštivanje i usklađenost poslovanja malih i srednjih poduzeća s okolišnim zakonodavstvom. Time se smanjuju negativni utjecaji na okoliš, podiže razina poslovanja u skladu s okolišem i osiguravaju jednaki uvjeti, zahtjevi i pravila za sve sudionike na zajedničkom tržištu
- Bolja zaštita okoliša (energetska i resursna) u malim i srednjim poduzećima kroz uvođenje sustava upravljanja okolišem i drugim prikladnim alatima
- Efikasnija okolišna politika, naročito kroz smanjivanje administrativnih opterećenja malih i srednjih poduzeća. Time se oslobađaju resursi koji se mogu upotrijebiti za povećanje okolišne usklađenosti
- Veća eko-inovativnost, a time i konkurentnost malih i srednjih poduzeća.

ZAKONODAVSTVO EUROPSKE UNIJE

U postupku usklađivanja zakonodavstva, zaštita okoliša jedno je od najopsežnijih i najzahtjevnijih područja. Oko 300 pravnih dokumenata razvrstano je kako slijedi:

Horizontalno zakonodavstvo

Horizontalno zakonodavstvo čine direktive koje reguliraju zaštitu okoliša i srodna područja. One su više proceduralne nego tehničke. Propisuju postupke i mehanizme za integriranje skrbi za okoliš u odluke koje se donose u javnom i privatnom sektoru, vezane osobito za korištenje zemljišta i upravljanje prirodnim dobrima.

Horizontalno zakonodavstvo EU-a uključuje:

- Direktiva 2003/4/EZ Europskog parlamenta (EP) i Vijeća od 28. siječnja 2003. o pristupu javnosti informacijama o okolišu kojom se ukida Direktiva Vijeća 90/313/EK
- Direktiva 2003/35/EZ EP-a i Vijeća od 26. svibnja 2003. kojom se osigurava sudjelovanje javnosti u vezi s izradom određenih planova i programa koji se odnose na okoliš i dopunjuje u odnosu na sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu Direktive Vijeća 85/337/EEZ i 96/61/EK
- Direktiva 2004/35/EZ EP-a i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja šteta u okolišu

¹ http://ec.europa.eu/environment/sme/programme/programme_en.htm

- Direktiva 2001/42/EZ EP-a i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš
- Direktiva Vijeća 85/337/EEZ od 27. lipnja 1985. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš
- Direktiva Vijeća 91/692/EEZ koja standardizira i racionalizira izvješća o provedbi određenih direktiva koje se odnose na okoliš
- Direktiva 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2007. kojom se ustrojava infrastruktura za informiranje o prostoru u Europskoj zajednici (INSPIRE)
- Uredba Vijeća (EEZ) br. 1210/90 od 7. svibnja 1990. o osnutku Europske agencije za zaštitu okoliša i Europske informacijske i promatračke mreže okoliša.

Kakvoća zraka i klimatske promjene

Pravna stečevina EU iz područja zaštite zraka regulirana je s propisima koji pokrivaju procjenu i upravljanje kakvoćom vanjskog zraka, emisije iz stacionarnih izvora, kakvoću proizvoda, razmjenu informacija i mobilne izvore.

Neke od najvažnijih direktiva i uredbi su:

Procjena i upravljanje kakvoćom zraka

- Direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kakvoći okolnog zraka i čišćem zraku za Europu kojom se od 11. lipnja 2010. stavljaju van snage direktive: Okvirna direktiva 96/62/EZ o procjeni i upravljanju kakvoćom okolnog zraka, Direktiva 2000/69/EZ koja se odnosi na granične vrijednosti za benzen i ugljikov monoksid u vanjskom zraku
- Direktiva 2004/107/EZ koja se odnosi na arsen, kadmij, živu, nikal i policikličke aromatske ugljikovodike u vanjskom zraku.

Kakvoća proizvoda

- Direktiva 98/70/EZ o kakvoći benzina i dizel goriva kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva Vijeća 93/12/EEZ i dopunjena Direktivom 2000/71/EZ i Direktivom 2003/17/EZ
- Uredba (EZ) 2037/2000 EP-a i Vijeća od 29. lipnja 2000. o tvarima koje oštećuju ozonski sloj
- Direktiva 1999/32/EZ koja se odnosi na smanjenje sadržaja sumpora u određenim tekućim naftnim gorivima kojom se izmjenjuje Direktiva 93/12/EEZ i koja je dopunjena Direktivom 2005/33/EZ
- Direktiva 2004/42/EZ o ograničavanju emisija hlapivih organskih spojeva koje proizlaze iz upotrebe organskih otapala u nekim bojama i lakovima i proizvodima za završnu obradu vozila kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 1999/13/EZ.

Gospodarenje otpadom

Posljednji sektor koji je Unija razvila je sektor gospodarenja otpadom. Nakon usvajanja Okvirne direktive 75/442/EEZ (1975.), kojom se od država članica tražila uspostava institucija za gospodarenje otpadom, pozornost se usmjerila na specifične vrste otpada koje sadržavaju opasne tvari ili na drugi način predstavljaju problem Europskoj zajednici u cjelini.

Opći okvir za reguliranje gospodarenja otpadom uključuje još neke direktive i uredbe. Najvažnije su Direktiva 96/61/EZ o integriranoj prevenciji i kontroli onečišćenja i skup uredbi o nadzoru i kontroli prekograničnog prometa otpadom.

Direktive o specifičnim tokovima govore o hijerarhiji politike gospodarenja otpadom: izbjegavanje, uporaba, i recikliranje te sigurno zbrinjavanje. Zakonodavstvo EU-a sastoji se od sljedećih ključnih direktiva i uredbi:

- Okvirna direktiva 2006/12/EZ o otpadu
- Direktiva 91/689/EEZ o opasnom otpadu izmijenjena direktivom 94/31/EZ
- Direktiva 2006/66/EZ o baterijama i akumulatorima
- Direktiva 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu izmijenjena i dopunjena Uredbom 2003/1882, Direktivom 2004/12, Direktivom 2005/20
- Direktiva 2002/96 o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi
- Direktiva 99/31/EZ o odlagalištu otpada
- Direktiva 2000/76/EZ o spaljivanju otpada

Upravljanje vodama

Sektor zaštite voda jedan je od najposebnijih dijelova pravne stečevine iz područja zaštite okoliša. Najvažnije direktive koje se odnose na uspostavu pravnog okvira zaštite voda, kakvoću voda za pojedine namjene te kontrolu emisija onečišćujućih tvari su sljedeće:

- Okvirna direktiva o vodama 2000/60/EZ
- Direktiva 2006/7/EZ o kvaliteti vode za kupanje
- Direktiva 98/83/EZ o kvaliteti vode za piće
- Direktiva 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla
- Direktiva 91/271/EEZ o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda
- Direktiva 2006/118/EZ o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i pogoršanja kakvoće
- Direktiva 2007/60/EZ o procjeni i upravljanju poplavnim rizicima

Kontrola industrijskog onečišćenja i upravljanje rizicima

Ključne direktive i uredbe su sljedeće:

- Direktiva 2008/1/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o integriranom sprečavanju i nadzoru onečišćenja (IPPC) (kodificirana verzija)
- Direktiva 96/82/EZ o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari
- Direktiva 1999/13/EZ o ograničenju emisija hlapivih organskih spojeva zbog upotrebe organskih otapala prilikom određenih aktivnosti i u određenim postrojenjima, koja je nadopunjena Uredbama EKC No 1882/2003 i direktivom 2004/42/EC o sprečavanju emisija hlapljivih organskih tvari iz organskih otapala pri proizvodnji boja i poluproizvoda automobilske industrije

- Direktiva 94/63/EZ o kontroli emisija hlapivih organskih spojeva koji nastaju skladištenjem i distribucijom benzina od terminala do benzinskih postaja
- Direktiva 2001/81/EZ o gornjim granicama emisija pojedinih onečišćujućih tvari u atmosferi
- Direktiva 2003/87/EZ o trgovanju kvotama emisija stakleničkih plinova
- Direktiva 2004/101/EZ kojom je dopunjena Direktiva 2003/87/EZ vezano za mehanizme Kyotskog protokola
- Direktiva 2001/80/EZ o ograničenju emisija nekih onečišćujućih tvari u zrak iz velikih uređaja za loženje
- Uredba (EZ) br. 761/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. ožujka 2001. kojom se dopušta dragovoljno sudjelovanje organizacija u programu gospodarenja okolišem i revizije okoliša zajednice (EMAS)
- Uredba (EZ) br. 166/2006 EP-a i Vijeća o uspostavi Europskog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari
- Uredba (EZ) br. 1980/2000 EP-a i Vijeća o revidiranom programu dodjele znaka zaštite okoliša.

Kemikalije

Najvažnije područje u vezi s kontrolom kemikalija jest testiranje i obavještanje o kemikalijama i preparatima. Ostala područja uključuju genetski modificirane organizme (GMO), pokuse na životinjama, dobru laboratorijsku praksu te direktive ili uredbe kojima se kontroliraju proizvodi. Zakonodavstvo EU-a u području kemikalija obuhvaća sljedeće direktive i uredbe:

- Direktiva 67/548/EZ o razvrstavanju, pakiranju i obilježavanju opasnih tvari
- Direktiva 98/8/EEZ o stavljanju biocidnih proizvoda na tržište
- Direktiva 2001/18/EZ o namjernom ispuštanju genetički modificiranih organizama u okoliš
- Direktiva 90/219/EEZ o ograničenoj uporabi genetički modificiranih organizama, izmijenjena direktivama 94/51/EZ i 98/81/EZ
- Direktiva 86/609/EEZ o pokusima na životinjama, izmijenjena Direktivom 2003/65/EZ
- Uredba EZ 2037/2000 o tvarima koje oštećuju ozonski omotač
- Uredba EZ 304/2003 o uvozu i izvozu opasnih tvari.

Buka

Kontrolu izloženosti buci u EU-u regulira Direktiva 2002/49/EZ o utvrđivanju i upravljanju bukom okoliša. Države članice dužne su izraditi karte buke i akcijske planove za upravljanje bukom i njenim učincima, uključujući mjere za smanjenje razine buke.

Zaštita prirode

Zakonodavstvo obuhvaća sljedeće direktive i uredbe:

- Direktiva 79/409/EEZ o zaštiti divljih ptica
- Direktiva 92/43/EEZ o očuvanju prirodnih staništa i divljih životinjskih i biljnih vrsta

- Direktiva 1999/22/EZ o držanju divljih životinja u zoološkim vrtovima
- Uredba Vijeća (EZ) br. 338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti divljih biljnih i životinjskih vrsta putem reguliranja trgovine tim vrstama (CITES)
- Uredba Vijeća (EEZ) br. 3254/91 o zabrani upotrebe stupica na području Zajednice

ZAKONODAVSTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Hrvatsko zakonodavstvo zaštite okoliša čine međunarodni ugovori (konvencije i protokoli) koje je potvrdio Hrvatski sabor, zakoni i njihovi provedbeni propisi. Krovni zakon je Zakon o zaštiti okoliša (NN 110/07). On osigurava podlogu za donošenje provedbenih akata kojima će se zakonodavstvo uskladiti s europskim, radi čega su u njega uvedeni novi pojmovi iz pravne stečevine Europske unije.

Posebni zakoni u području zaštite okoliša su:

- Zakon o zaštiti zraka (NN 178/04 i 60/08)
- Zakon o otpadu (NN 178/04, 111/06 i 60/08)
- Zakon o vodama (NN 107/95, 150/05)
- Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (NN 107/95 i 150/05)
- Zakon o kemikalijama (NN 150/05)
- Zakon o zaštiti i spašavanju (NN 174/04 i 79/07)
- Zakon o zaštiti od buke (NN 30/09)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05 i 139/08)
- Zakon o šumama (NN 140/05 i 82/06)
- Zakon o genetski modificiranim organizmima (NN 70/05)
- Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 107/03)
- Zakon o potvrđivanju Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (NN 1/6/96)

Temeljem tih zakona donesen je i donijet će se niz provedbenih propisa koji uređuju i propisuju elemente provedbe zakonskih odredbi. Temeljni su strateški dokumenti Nacionalna strategija zaštite okoliša i Nacionalni plan djelovanja za okoliš iz 2002.

Horizontalno zakonodavstvo

Horizontalno zakonodavstvo u području zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj regulirano je Zakonom o zaštiti okoliša (NN 110/07). Zakon uređuje sljedeća područja:

- načela zaštite okoliša i održivog razvitka
- zaštita sastavnica okoliša i zaštita okoliša od štetnih utjecaja opterećenja
- subjekti zaštite okoliša
- dokumenti održivog razvitka i zaštite okoliša
- instrumenti provedbe zaštite okoliša

- praćenje stanja okoliša
- informacijski sustav
- osiguranje pristupa informacijama o okolišu i sudjelovanje javnosti u pitanjima okoliša te pristup pravosuđu
- odgovornost za štetu
- financiranje i instrumenti opće politike zaštite okoliša
- nadzor nad primjenom Zakona
- prekršaji i prekršajne kazne
- prijelazne i završne odredbe.

Kakvoća zraka i klimatske promjene

Uz međunarodne ugovore, Zakon o zaštiti zraka (NN178/04 i 60/08) temeljni je zakon koji uređuje upravljanje kakvoćom zraka.

Zakonom se uređuju: temeljni ciljevi zaštite zraka, značenje pojmova u smislu Zakona, utvrđuje se institucionalna nadležnost za provedbu Zakona, planski dokumenti i sudjelovanje javnosti u njihovoj izradi; način praćenja i utvrđivanja kakvoće zraka na državnoj i lokalnoj razini, razvrstavanje područja na zone i aglomeracije s obzirom na kategoriju kakvoće zraka, evidentiranje i praćenje emisija iz stacionarnih izvora, obavljanje stručnih poslova praćenja kakvoće zraka i emisija u zrak, mjere za sprječavanje i smanjivanje onečišćivanja zraka, tvari koje oštećuju ozonski sloj, staklenički plinovi, informacijski sustav o kakvoći zraka, financiranje zaštite i poboljšanja kakvoće zraka, ekonomski instrumenti, nadzor, prekršaji i novčane kazne te prijelazne i završne odredbe kojima se, između ostaloga, određuju rokovi provedbe pojedinih odredbi Zakona.

Zakonom su preneseni elementi direktiva:

- Direktiva 2003/87/EZ kojom se utvrđuje shema za trgovanje kvotama emisije stakleničkih plinova unutar Zajednice kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva Vijeća 96/61 EZ
- Direktiva 2004/101/EZ kojom se dopunjuje Direktiva 2003/87/EZ kojom se utvrđuje shema za trgovanje kvotama emisije stakleničkih plinova unutar Zajednice, vezano za projektne mehanizme Kyotskog Protokola.

Temeljni strateški dokument je Plan zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u RH za razdoblje 2008. do 2011. godine (NN 61/08). Sastavni dio Plana je Nacionalna strategija za provedbu Okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama (UNFCCC) i Kyotskog protokola s planom djelovanja.

Gospodarenje otpadom

Pravno područje gospodarenja otpadom uređeno je Zakonom o otpadu (NN 178/04, 111/06 i 60/08) i međunarodnom Konvencijom o Kontrolu prekograničnog prometa opasnim otpadom i njegovom odlaganju – Bazelska konvencija (NN – Međunarodni ugovori 3/94). Zakon o otpadu usvojen je prosinca 2004. godine i usklađen je s odredbama Okvirne Direktive EU-a o otpadu 2008/98/EZ. Temeljni strateški dokumenti su Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (2005) i Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007-2015. godine.

Obveze koje proizlaze iz Zakona o otpadu:

Člankom 18. Zakona određena je obveza proizvođačima, koji stavljaju u promet opasne tvari, da, na vlastiti trošak, organiziraju odvojeno skupljanje otpadne ambalaže onečišćene opasnim tvarima i korištenje njezinih vrijednih svojstava predajom ovlaštenim osobama za skupljanje, obradu, uporabu i/ili zbrinjavanje takve ambalaže.

Članak 41. Zakona o otpadu propisuje da je osoba ovlaštena za skupljanje i/ili uporabu otpada, kada djelatnost obavlja na području dviju ili više županija, odnosno na području Republike Hrvatske, dužna otpad kojim raspolaže zbrinuti na odlagalištu utvrđenom prostornim planom jedinice lokalne samouprave.

Nadalje je propisano da je jedinica lokalne samouprave, odnosno osoba koja upravlja odlagalištem, dužna prihvatiti taj otpad, te da se, kada se radi o građevinskom otpadu za koji se djelatnost uporabe obavlja mobilnim uređajem, uporaba može obavljati i na gradilištu.

Zakonom o otpadu također je propisano da je osoba registrirana za obavljanje djelatnosti skupljanja, uporabe i/ili zbrinjavanja, otpada odnosno gospodarenja posebnim kategorijama otpada, koja je dozvolu za gospodarenje otpadom ishodila sukladno odredbama članka 41. u svezi s odredbom članka 22. stavka 2. citiranog Zakona dužna šest mjeseci prije isteka važnosti te dozvole podnijeti zahtjev za izdavanje dozvole u skladu s ovim Zakonom. Ukoliko ne podnese zahtjev i ne ishodi dozvolu sukladno stavku 1. ovoga članka određeno je da će joj prestati pravo na obavljanje djelatnosti prema dozvoli istekom važnosti dozvole koju posjeduje. Ove odredbe odnose se i na osobu koja će dozvolu sukladno odredbama članka 41. u svezi s odredbom članka 22. stavka 2. Zakona o otpadu steći prema tom Zakonu.

Upravljanje vodama

Zakon o vodama i Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (NN 107/05), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama (NN 150/05) i Zakon o izmjenama i dopunama financiranja vodnog gospodarstva (NN 19/96, 88/98 i 150/05) temeljni su pravni okvir za upravljanje vodama, uz niz međunarodnih i bilateralnih ugovora. Temeljni strateški dokument je Strategija upravljanja vodama, radni dokument upućen na usvajanje. Konačni prijedlozi Zakona o vodama i Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva su u pripremi, a usvajanje se planira do kraja drugog tromjesječja ove godine.

Kontrola industrijskog onečišćenja i upravljanje rizicima

Pravni okvir za uspostavu cjelovitog sustava sprečavanja i praćenja onečišćenja okoliša novi je Zakon o zaštiti okoliša (NN 110/07).

Kemikalije

Zakon o kemikalijama (NN 150/05), kojim su uređeni proizvodnja, promet i korištenje opasnih kemikalija, jamči najviši standard zdravstvene zaštite, pri čemu gospodarski interesi moraju biti podređeni zaštiti zdravlja ljudi i zaštiti okoliša. Uz njega, donesen je i Zakon o biocidnim pripravcima (NN 63/07) koji uređuje stavljanje na tržište i uporabu biocidnih pripravaka.

Buka

Buka je regulirana Zakonom o buci (NN 20/03) i Pravilnikom o načinu izrade i sadržaju karata buke i akcijskih planova (NN 05/07).

Zaštita prirode

Područje zaštite prirode regulirano je Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/2005 i 139/08). Njime je zaštita prirode postala obveza za sve ustanove i/ili pravne osobe koje se bave korištenjem prirodnih dobara (u poljoprivredi, šumarstvu, vodnom gospodarstvu).

Temeljni je strateški dokument Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (1999.).

OBVEZE MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA

Iz Zakona o zaštiti okoliša, ovisno o djelatnosti i veličini poduzeća, proizlaze za poslovni sektor sljedeće obveze:

- Postupati u skladu s načelima zaštite okoliša
- Izraditi plan usklađivanja postrojenja s tehničkim standardima zaštite okoliša i poštivanje rokova prilagodbe postrojenja pri provedbi plana uređenim Zakonom, odnosno posebnim propisom te s mjerama propisanim i potvrđenim međunarodnim ugovorima (čl. 53)
- Provesti postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš (čl. 71) i postupanje kada se zahvat odnosi na postrojenje za koje je potrebno utvrditi objedinjene uvjete zaštite okoliša (čl. 70)
- Podnijeti zahtjev za objedinjene uvjete zaštite okoliša za postrojenje (čl. 82) te nakon ishodne uporabne dozvole (čl. 88) i o početku redovitog rada postrojenja obavijestiti Ministarstvo zaštite okoliša u roku 15 dana prije početka obavljanja djelatnosti
- Prijavljivati inspekciji zaštite okoliša nepredviđene događaje u postrojenju ili djelovanje koje bitno utječe na okoliš
- Obavijestiti Ministarstvo o promjeni u radu i planiranoj rekonstrukciji postrojenja te dostaviti opis promjena (čl. 92)
- Pratiti najbolje tehnike radi dopune i/ili izmjene utvrđenih objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje
- Poduzimati preventivne mjere smanjenja rizika nastanka i sprečavanja velikih nesreća te mjere za ublažavanje utjecaja velikih nesreća na ljude, materijalna dobra i okoliš, u slučaju opasnih tvari u postrojenju (čl. 98)
- Utvrditi moguću prisutnost opasnih tvari i o tome obavijestiti Ministarstvo: (i) za postrojenje koje će se graditi ili rekonstruirati prije ishodenja rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, najkasnije istodobno s podnošenjem zahtjeva za procjenu utjecaja zahvata na okoliš ako je procjena propisana kao obvezna, (ii) za postojeća postrojenja: u slučaju rekonstrukcije, odnosno promjena u proizvodnji i radu; u slučaju znatnijeg povećanja količine ili značajnijih promjena prirode ili fizičkog oblika opasne tvari u odnosu na podatke iz obavijesti; u slučaju promjene postupaka u kojima se opasna tvar koristi s obzirom na promjenu naravi ili količine opasnih tvari, koja bi mogla znatno povećati opasnost od velikih nesreća; u slučaju trajnog prestanka rada postrojenja
- U slučaju utvrđenih većih količina opasnih tvari izraditi izvješće o sigurnosti, koje sadrži: smjernice za sprečavanje velikih nesreća; osmišljen sustav sigurnosti; plan

za postupanje u postrojenju; podatke za plan sprečavanja velikih nesreća koji se odnosi na mjere zaštite i aktivnosti izvan postrojenja operatera, te izjavu operatera o dijelu izvješća koji nije za javnost

- Ishoditi suglasnost na izvješće o sigurnosti prije obavljanja djelatnosti (čl. 100)
- Dokazati da tvrtka u postrojenju nije promijenila uvjete iz suglasnosti na izvješće i da su ispunjeni uvjeti u skladu sa Zakonom. (čl. 101)
- U slučaju promjene u radu postrojenja, obvezna je izmjena i dopuna izvješća o sigurnosti te slanje obavijesti o tome Ministarstvu i središnjem tijelu državne uprave nadležnom za zaštitu i spašavanje. Ako promjene iziskuju novo izvješće odnosno ishođenje suglasnosti na sadržaj izmjena i/ili dopuna, nužna je nova suglasnost i prije isteka pet godina (čl. 103)
- Dostaviti izvješće o sigurnosti središnjem tijelu državne uprave nadležnom za zaštitu i spašavanje radi izrade vanjskih planova
- Prijaviti Agenciji za zaštitu okoliša pristup u sustav EMAS
- Pratiti stanje okoliša, npr. obveze nositelja zahvata i operatera uz praćenje stanja okoliša (čl. 121), ispuštanje i prijenos onečišćujućih tvari u okoliš (čl. 129)
- Izvješćivanje, npr. čl. 92, 104. i 105.
- Odgovornost za štetu u okolišu i opasnost od štete kad tvrtka obavlja djelatnost koja predstavlja rizik za okoliš i ljudsko zdravlje po načelu dokazane krivnje ili dokazanog nemarnog djelovanja (čl. 150. i 151)
- Sanacija štete u okolišu i uklanjanje prijeteće opasnosti od štete nanosene opasnim djelatnostima, što uključuje štetu nanosenu zaštićenim vrstama (čl. 151)
- Tvrtka koja je prouzročila štetu mora naknaditi štete u vrijednosti uništenog dobra ako se šteta u okolišu ili šteta nastala zaštićenim vrstama ne može sanirati odgovarajućim mjerama (čl. 156)
- Tvrtka koja djelovanjem ili propustom djelovanja prouzroči prijeteću opasnost od štete odnosno onečišćavanje okoliša, mora poduzeti mjere sprečavanja odnosno otklanjanja (čl. 159) i obavijestiti središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje
- Izraditi sanacijski program za uklanjanje štete u okolišu zbog prekoračenja graničnih vrijednosti emisija u skladu s posebnim propisom (čl. 164) te za njega ishoditi suglasnost Ministarstva
- Obveznik provedbe sanacije obavezan je nakon provedbe sanacijskih mjera osigurati praćenje stanja okoliša, odnosno učinka sanacije na okoliš te za to osigurati financijska sredstva (čl. 167)
- Operater tvrtke obavezan je osiguranjem kod osiguravatelja ili na drugi način osigurati sredstva za naknadu moguće štete nanosene okolišu odnosno za otklanjanje prijeteće opasnosti od štete
- Financiranje zaštite okoliša (čl. 174)
- Proizvođači su dužni, kada je propisano, na ambalažu ili na tehničku dokumentaciju uz proizvod staviti uputu kojom se potrošače obavješćuje o utjecaju proizvoda i ambalaže na okoliš te ih se upućuje na način postupanja nakon uporabe (čl. 177)
- Pružiti Ministarstvu dokaze da su propisane mjere provedene

- Omogućiti inspekcijski nadzor i osigurati mu uvjete za rad, dati na uvid dokumentaciju i na inspektorov zahtjev dostaviti ili pripremiti dodatne podatke za obavljanje nadzora. (čl. 187)
- Provesti radnje na zahtjev inspektora i radi utvrđivanja činjeničnog stanja nakon inspekcijskog nadzora.

Iz Zakona o zaštiti zraka (NN 178/04 i 60/08) proizlaze za poslovni sektor, ovisno o djelatnosti poduzeća i obilježjima njegovih izvora emisije, sljedeće obveze:

- Pratiti kakvoću zraka u skladu s aktom o procjeni utjecaja na okoliš i/ili rješenju o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša prema Zakonu o zaštiti okoliša (čl. 26)
- Dostaviti podatke o kakvoći zraka upravnom odjelu županije odnosno upravnom tijelu Grada Zagreba nadležnom za poslove zaštite okoliša do 31. ožujka tekuće godine za proteklu godinu
- Platiti troškove mjerenja u slučaju utvrđene prekomjerne onečišćenosti (čl. 27)
- Dostaviti podatke o stacionarnom izvoru, svakoj njegovoj promjeni (rekonstrukciji) i osobi koja njime upravlja ili nadzire njegov rad uredu državne uprave u županiji odnosno upravnom tijelu Grada Zagreba nadležnom za zaštitu okoliša (čl. 33)
- Osigurati redovito praćenje emisije i voditi pripadajuću evidenciju
- Osigurati mjerenje emisije onečišćujućih tvari iz stacionarnog izvora i vođenje evidencije s podacima o mjernim mjestima, rezultatima i učestalosti mjerenja
- Voditi evidenciju u upotrijebljenom gorivu i otpadu pri spaljivanju
- Voditi evidenciju o radu uređaja za smanjivanje emisija
- Dostaviti podatke u Registar onečišćavanja okoliša prema Zakonu o zaštiti okoliša
- Voditi podatke o pokretnim izvorima emisije na način propisan za prijevozna sredstva, u skladu s posebnim propisom
- Primijeniti mjere zaštite zraka utvrđenim u rješenju o procjeni utjecaja na okoliš ili rješenju o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša donesenim prema Zakonu o zaštiti okoliša (čl. 37)
- Provoditi mjere zaštite zraka utvrđenih u dozvoli koju izdaje nadležno tijelo u jedinici lokalne samouprave za obavljanje djelatnosti ako za određeni zahvat nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš i ako se ne utvrđuju objedinjeni uvjeti zaštite okoliša za postrojenje
- U području prve i druge kategorije kakvoće zraka, novi zahvat u okoliš ili rekonstrukcija izvora onečišćivanja zraka ne smije ugroziti postojeću kategoriju kakvoće (čl. 42)
- Gradnja u području treće kategorije kakvoće zraka moguća je samo pod sljedećim uvjetima: 1. Ako se osigura zamjena nezadovoljavajućeg stacionarnog izvora novim, kojim se smanjuje onečišćenost zraka 2. Ako povišenje razine onečišćenosti u okolici stacionarnog izvora ne premašuje 10% tolerantne vrijednosti kakvoće zraka (TV), pod uvjetom da se provodi sanacijski program za postojeće izvore onečišćivanja. 3. Ako se mjerenjima posebne namjene dokaže da kakvoća zraka više nije treće kategorije. Jedino u tim slučajevima može se izdati lokacijska, građevinska i uporabna dozvola za novi izvor onečišćivanja zraka ili rekonstrukciju postojećeg

- Kada je plan mjera za smanjivanje onečišćivanja donijelo predstavničko tijelo lokalne samouprave, treba provesti i financirati mjere za smanjivanje emisija onečišćujućih tvari utvrđenih u planu kako bi se postupno postigle granične vrijednosti – GV (čl. 43)
- Izraditi sanacijski program u roku i pribaviti suglasnosti ako je poduzetnik u području treće kategorije kakvoće zraka kada su Gradska skupština Grada Zagreba, gradsko, odnosno općinsko vijeće donijeli odluku o njegovoj izradi (čl. 44)
- Pribaviti suglasnost Ministarstva za praćenje kakvoće zraka i emisija ako vlasnik ili korisnik izvora onečišćivanja zraka u registriranoj djelatnosti samostalno obavlja poslove praćenja kakvoće zraka i emisija (čl. 53)
- Upućivanje na provedbene propise koji će se donijeti temeljem Zakona (čl. 40) i uvjete koje moraju ispuniti pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost održavanja i/ili popravka te isključivanja iz uporabe proizvoda s tvarima koje oštećuju ozonski sloj (čl. 41)
- Suradivati pri provedbi inspekcijskog nadzora davanjem na uvid dokumentacije. Na pisani zahtjev inspektora dostaviti ili pripremiti dodatne podatke za inspekcijski nadzor.

Iz Zakona o otpadu (NN 178/04, 111/06 i 60/08), ovisno o djelatnosti poduzeća i o vrsti i količini proizvedenog otpada, proizlaze sljedeće obveze:

- Izraditi plan gospodarenja otpadom proizvođača otpada ako na godinu proizvodi više od 150 tona neopasnog otpada i/ili više od 200 kilograma opasnog otpada na propisanim obrascima (čl. 12)
- Dostaviti plan proizvođača otpada nadležnom uredu i Agenciji za zaštitu okoliša
- U slučaju proizvodnje i/ili gospodarenja otpadom, voditi propisani očevidnik o nastanku i tijeku otpada. Podatke se mora unositi ažurno i potpuno, nakon svake promjene stanja, i podatke iz očevidnika za svaku godinu čuvati pet godina (čl. 20)
- Dostaviti podatke iz očevidnika na propisanom obrascu nadležnom uredu, jednom na godinu, do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu
- Podatke o komunalnom otpadu mora osoba koja njime gospodari dostaviti upravnom tijelu Grada Zagreba, grada, odnosno općine na čijem području obavlja djelatnost, jednom na godinu, do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu
- Otpad se mora skladištiti, oporabljivati i/ili zbrinjavati samo u građevinama i uređajima određenim za tu namjenu (čl. 22)
- Odvojeno skupljati, skladištiti i prevoziti opasni otpad prema vrstama i odvojeno od neopasnog i komunalnog otpada (čl. 26)
- Privremeno skladištiti vlastiti proizvedeni otpad namijenjen uporabi ili zbrinjavanju na za to namijenjenom prostoru u svojem poslovnom prostoru, najduže godinu dana od dana proizvodnje. U slučaju nemogućnosti uporabe ili zbrinjavanja u roku godine dana, proizvođač otpada može otpad privremeno skladištiti najduže tri godine od dana proizvodnje otpada, za što treba ishoditi suglasnost Ministarstva (čl. 31)
- Planirati proizvodnju proizvoda i ambalaže (obveza proizvođača i uvoznika) tako da se proizvodnja unapređuje primjenom čistih tehnologija i učinkovitim uporabom materijala i energije, da se potiče ponovna uporaba i reciklaža i uzima u obzir najbolji postupak uporabe i/ili zbrinjavanja proizvoda kojim je istekao rok (čl. 36)
- Proizvođači moraju koristiti sirovine i materijale, poluproizvode i ambalažu koji smanjuju uporabu energije i materijala i čijim se korištenjem smanjuje otpad

- Proizvođači moraju što više uvoditi i koristiti povratnu ambalažu
- Proizvođači su dužni izbjegavati uporabu materijala, tvari i/ili predmeta koji sadrže opasne tvari u količinama i/ili koncentracijama koje bi mogle štetiti zdravlju i/ili okolišu u procesu proizvodnje, uporabe i zbrinjavanja proizvoda kada postane otpad
- Na tržište se ne smije stavljati ambalaža koja sadrži materijale i opasne tvari u količinama i/ili koncentracijama koje bi mogle štetiti zdravlju i/ili okolišu
- Obavješćivati potrošače o bitnim svojstvima proizvoda i ambalaže glede opasnih i onečišćujućih tvari, te o načinu gospodarenja proizvodom i ambalažom kad postanu otpad propisanim označivanjem
- Upućivati na niz provedbenih propisa koji će se donijeti temeljem Zakona, npr. o načinu i postupku označivanja i obavještavanja potrošača o bitnim svojstvima proizvoda, dijelova proizvoda i ambalaže glede opasnih i onečišćujućih tvari te zabrani stavljanja na tržište proizvoda i dijelova proizvoda koji sadrže tvari koje bi mogle štetiti zdravlju i/ili okolišu
- Osigurati kupcu i/ili korisniku proizvoda mogućnost povrata uporabljenih proizvoda odnosno ambalaže koja se može iznova uporabiti ili mogućnost naknade za uporabljivi otpad (čl. 38)
- Predavati svoj otpad osobi koja ima dozvolu za skupljanje, uporabu i/ili zbrinjavanje otpada, u skladu s člankom 41. Zakona. Iznimno, proizvođač ga može sam uporabiti ili zbrinuti ako je pribavio dozvolu iz članka 41. (čl. 39)
- Proizvođač otpada mora uz otpad ovlaštenoj osobi predati prateći list s podacima iz očevidnika o otpadu. Proizvođač odgovara za točnost podataka
- Kad proizvođač opasnog otpada ovlaštenim osobama predaje otpad za koji nema deklaraciju o fizikalnim i kemijskim svojstvima ili kada je teži od tone, dužan je, uz podatke o otpadu, predati izvješće o ispitivanju fizikalnih i kemijskih svojstava otpada, ne starije od 12 mjeseci od dana ispitivanja svojstava (čl. 40)
- Kad je količina opasnog otpada poznatog sastava manja od tone, proizvođač opasnog otpada dužan je, uz podatke o otpadu, ovlaštenim osobama predati deklaraciju o njegovim fizikalnim i kemijskim svojstvima
- Pribaviti dozvolu za obavljanje djelatnosti skupljanja, uporabe i/ili zbrinjavanja odnosno za djelatnost gospodarenja posebnim kategorijama otpada, za osobe koje su registrirane za njihovo obavljanje (čl. 41)
- Ispuniti sljedeće uvjete za izdavanje dozvole iz čl. 41. Zakona: 1. registracija za obavljanje neke od djelatnosti iz čl. 41; 2. raspolaganje zakonito izgrađenim građevinama i uređajima; 3. zapošljavanje osoba koje imaju stručnu spremu propisanu za obavljanje tih poslova, i 4. raspoloživa oprema, građevine i/ili uređaji za obavljanje djelatnosti udovoljavaju propisanim tehničko-tehnološkim uvjetima i uvjetima zaštite okoliša, ako Zakonom nije drukčije propisano (čl. 42). Iznimke su navedene u čl. 43.
- Za potrebe uvoza neopasnog otpada iz čl. 47. ili izvoza opasnog otpada treba angažirati osobu koja je pribavila rješenje propisano Zakonom (čl. 48. ili čl. 50)
- Suradivati pri provedbi inspekcijskog nadzora, davanjem na uvid dokumentacije. Na pisani zahtjev inspektora dostaviti ili pripremiti dodatne podataka.

Faza 1. Pokretanje posla

Pri pokretanju posla poduzetnici moraju ishoditi suglasnosti, ovlasti i/ili dozvole i slično od nadležnog tijela za obavljanje poslova, ovisno o djelatnosti kojom se bave.

Zakon o otpadu (čl. 4.) obvezuje osobe registrirane za obavljanje djelatnosti skupljanja, oporabe i/ili zbrinjavanja, odnosno gospodarenja posebnim kategorijama otpada, da prije početka obavljanja navedenih djelatnosti pribave propisanu dozvolu. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva nadležno je za izdavanje dozvola za gospodarenje opasnim otpadom te spaljivanje i suspaljivanje otpada, a uredi državne uprave u županijama, odnosno Gradu Zagrebu, izdaju dozvole za gospodarenje komunalnim otpadom, neopasnim proizvodnim, uključujući posebne kategorije otpada, te termičku obradu otpada (osim za spaljivanje i suspaljivanje).

Za dobivanje dozvole treba ispuniti sljedeće uvjete:

- registracija za obavljanje neke od djelatnosti iz čl. 41. Zakona
- raspolaganje potrebnim zakonito izgrađenim građevinama i uređajima
- zapošljavanje osoba koje imaju stručnu spremu propisanu za obavljanje tih poslova
- raspolaganje opremom, građevinama i/ili uređajima u svrhu obavljanja djelatnosti potpuno udovoljava propisanim tehničko-tehnološkim uvjetima i uvjetima zaštite okoliša (čl. 42).

Osoba registrirana za obavljanje djelatnosti prijevoza/posredovanja/izvoza neopasnog otpada može početi obavljati djelatnost tek nakon što se upiše u Očevidnik prijevoznika/posrednika/izvoznika Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i pribavi potvrdu o upisu u Očevidnik.

Ako poduzetnik planira zahvat na samom početku, najprije treba provjeriti je li takva vrsta zahvata predviđena prostornim planom. Ako važeći plan dopušta planiranu aktivnost, treba utvrditi je li za zahvat obvezna procjena utjecaja na okoliš na temelju Zakona o zaštiti okoliša i Popisa zahvata iz Pravilnika o procjeni utjecaja na okoliš. U tom slučaju pokreće se postupak procjene utjecaja na okoliš izradom studije utjecaja na okoliš. Studiju izrađuju pravne osobe koje je Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva ovlastilo za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (**Popis pravnih osoba koje imaju suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša, koji se objavljuje u Narodnim novinama**).

Faza 2. Uhodan rad

U toj fazi obveznici imaju više obveza, koje se mogu podijeliti na.

- *Praćenje stanja okoliša.* Proizvođač otpada mora voditi očevidnik o nastanku i tijeku otpada. Podaci moraju biti ažurni i potpuni i poduzetnici ih moraju čuvati pet godina (npr., prijavni i prateći listovi za neopasni i opasni otpad). Za ispuštanje onečišćujućih tvari u zrak, vode i/ili more i tlo moraju angažirati stručne i za to osposobljene osobe koje će provesti mjerenja emisija iz postrojenja i o tome voditi popisane očevidnike.

- *Izvješćivanje.* Podatke iz očevidnika poduzetnik je obavezan dostavljati na propisanim obrascima i u propisanim rokovima nadležnom upravnom tijelu u županiji odnosno Gradu Zagrebu, Agenciji za zaštitu okoliša i/ili Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (npr., prateći listovi dostavljaju se skupljaču, skupljač ih prosljeđuje obrađivaču, a on ih potom šalje uredu državne uprave u županiji za neopasni otpad, a Agenciji za opasni otpad). Nadalje, poduzetnik može obavještavati nadležno tijelo o određenom stanju/okolnostima te tražiti npr. suglasnost. Proizvođač otpada namijenjenog uporabi ili zbrinjavanju može proizvedeni otpad privremeno skladištiti u svojem poslovnom prostoru, najduže godinu dana od dana njegove proizvodnje. Ako ne postoje mogućnosti za uporabu ili zbrinjavanje vlastitog proizvedenog otpada u roku godine dana na temelju Zakona o otpadu (čl. 31) proizvođač otpada dužan je ishoditi suglasnost Ministarstva, kojom se omogućuje privremeno skladištenje u poslovnom prostoru, do tri godine od proizvodnje otpada.
- *Financiranje zaštite okoliša.* Poduzetnici su obveznici plaćanja niza naknada kojima se financira zaštita okoliša ovisno o njihovoj djelatnosti. Npr., proizvođači proizvodnog opasnog otpada i oni koji neopasni proizvodni (industrijski) otpad odlažu na odlagališta, obveznici su naknade za opterećivanje okoliša otpadom.
- *Odgovornost za štetu u okolišu.* Za djelatnosti koje predstavljaju rizik za okoliš, tvrtka odgovara za prouzročenu štetu u okolišu po dokazanoj krivnji ili nemarnom djelovanju.
- *Slučajevi nepoštivanja zakona i propisa.* U slučaju povrede Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o otpadu i Zakona o zaštiti zraka inspektor ima pravo i obvezu podnijeti optužni, odnosno prekršajni prijedlog ili kaznenu prijavu te rješenjem narediti mjere s rokom izvršenja, a ako nadzirana osoba ne izvrši rješenje inspektor će je prisiliti na izvršenje upravnom mjerom, odnosno naplatom novčane kazne u iznosu od 30.000 kuna.
- *Poduzetnici imaju određene obveze vezane uz obavljanje inspekcijskog nadzora.* Ta je problematika uređena čl. 187. Zakona o zaštiti okoliša, a predmet inspekcijskog nadzora utvrđen je čl. 188. Protiv rješenja ili zaključka, kojeg je donio inspektor, poduzetnik ima pravo na žalbu ili upravni spor temeljem čl. 196. Zakona o zaštiti okoliša, čl. 85 Zakona o otpadu i čl. 85. Zakona o zaštiti zraka.

Ako poduzetnik čija se djelatnost ubraja u zahvate za koje je obvezna procjena utjecaja na okoliš odluči provesti rekonstrukciju kojom se povećava površina, veličina, proizvodni kapacitet i/ili snaga, mijenja tehnološki postupak, proizvodni program ili pogonski energent za više od 30%, odnosno uklanja ili prestaje s djelatnošću, mora ponovo provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.

1. Gdje se mogu dobiti informacije o zaštiti okoliša u Hrvatskoj?

Nadležnosti za pojedine sastavnice okoliša (zrak, tlo, vode, more, biološka raznolikost itd.) su podijeljene između više državnih institucija, od čega se četiri institucije mogu smatrati ključnima.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva je glavno tijelo državne uprave nadležno za pitanja okoliša, posebno u dijelu koji se odnosi na: zaštitu zraka i atmosfere (vezano za klimatske promjene i ozon), zaštitu tla i mora, gospodarenje otpadom, kontrolu industrijskog onečišćenja i upravljanje rizicima te tzv. horizontalne teme (strateška procjena i procjena utjecaja na okoliš, pravo na pristup informacijama o okolišu, odgovornost za štetu itd.). Više informacija raspoloživo na: www.mzopu.hr

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva sa Hrvatskim vodama, kao provedbenom agencijom, je nadležno za upravljanje vodama, što uključuje i zaštitu voda i priobalja te financiranje zaštite voda. Više informacija raspoloživo na: www.mrrsvg.hr i www.voda.hr

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je nadležno za pitanja kemikalija i buke.

Ministarstvo kulture sa Državnim zavodom za zaštitu prirode je nadležno za pitanja zaštite prirode. Više informacija raspoloživo na: www.min-kulture.hr i www.dzpz.hr

Dio informacija je raspoloživ na regionalnoj razini putem upravnog odjela županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša ili Ureda državne uprave u županijama.

Neka tijela i institucije poput Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva imaju objavljen Katalog informacija u kojem navode raspoložive informacije, njihov oblik i razinu dostupnosti. Za dobivanje određene informacije potrebno je popuniti Zahtjev za pristup informacijama te ga prosijedi shodno uputi na obrascu.

2. Da li trebam dozvolu, vezano za zaštitu okoliša, za obavljanje svoje djelatnosti?

Ovisno o djelatnosti koju poduzetnik obavlja, postoji mogućnost potrebe za ishođenjem jedne ili više suglasnosti, ovlaštenja i/ili dozvole od nadležnog tijela za obavljanje poslova. Potrebno je proučiti sve bitne propise zaštite okoliša: Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o otpadu, Zakon o zaštiti zraka, Zakon o vodama, Zakon o kemikalijama itd. kako bi se prije početka obavljanja djelatnosti pribavili propisani dokumenti. Npr. vodopravnu dozvolu trebaju imati sve osobe koje se bave gospodarskim i drugim djelatnostima u kojima se zahvaća tj. koristi voda i ispuštaju otpadne vode. Ista dozvola je potrebna i za vađenje pijeska, šljunka i kamena na području značajnom za vodni režim te za proizvodnju, odnosno stavljanje u promet kemijskih tvari i njihovih pripravaka koji nakon uporabe dospijevaju u vodu.

Osobe registrirane za obavljanje djelatnosti skupljanja, uporabe i/ili zbrinjavanja (obrade, odlaganja, spaljivanja i drugih načina zbrinjavanja otpada), odnosno za djelatnost gospodarenja posebnim kategorijama otpada prije početka obavljanja navedenih djelatnosti trebaju pribaviti dozvolu za gospodarenje otpadom. Na Internet stranicama Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva može se naći Zahtjev za izdavanje dozvole za gospodarenje otpadom sa pratećim uputama za popunjavanje (<http://www.mzopu.hr/default.aspx?id=5296>).

3. Kome prijaviti akcident tj. neželjeni događaj s negativnim posljedicama za okoliš?

Akcident prijavite Državnom centru za izvješćivanje pozivom na jedinstveni telefonski broj 112 ili slanjem e-pošte Inspekciji zaštite okoliša na: okolis.inspekcija@mzopu.hr.

4. Kome se obratiti za dobivanje državnih potpora u području zaštite okoliša?

Fondu za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (www.fzoeu.hr) te Hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo (HAMAG) u slučaju uvođenja novih tehnologija kao i tehničkog usklađivanja (npr. uvođenje norme ISO EN HR 14001) u malim i srednjim poduzećima koje kao rezultat imaju i čistiju proizvodnju (www.hamag.hr).

5. Koja je razlika između uporabe otpada i recikliranja te koje se vrste otpada mogu uporabiti?

Oporaba otpada je svaki postupak ponovne obrade otpada radi njegova korištenja u materijalne i energetske svrhe dok je recikliranje ponovna uporaba otpada u proizvodnom procesu osim uporabe otpada u energetske svrhe. U otpad koji se može uporabiti ubrajaju se: papir i karton, staklo, plastika (ima je više vrsta), gume, metali te biorazgradivi otpad te vrste opasnog otpada poput baterija i akumulatora, otpadnih ulja, otpadnih vozila, električnog i elektronskog otpada.

6. Gdje se mogu dobiti informacije o primjeni i uvođenju uporabe i recikliranja otpada u poslovanju?

Na Internet stranicama Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (<http://www.mzopu.hr/default.aspx?id=5296>) može se naći: popis tvrtki koje imaju odobrenje za obavljanje djelatnosti postupanja s opasnim otpadom, popis koncesionara za skupljanje guma i uporabu guma te popis lokacija preuzimanja otpadnih vozila.

Inače, druge korisne Internet poveznice su: Agencija za zaštitu okoliša (www.azo.hr), Europski tematski centar za održivu potrošnju i proizvodnju (<http://scp.eionet.europa.eu/themes>), Agencija za zaštitu okoliša SAD-a (<http://www.epa.gov>) i dr.

7. Gdje mogu dobiti podatke o okolišu?

Agencija za zaštitu okoliša je središnje informacijsko tijelo koje prikuplja i objedinjuje podatke informacije o okolišu radi praćenja provedbe politike zaštite okoliša i održivog razvitka. Agencija je odgovorna za uspostavu, razvoj, vođenje i koordinaciju informacijskog sustava zaštite okoliša, vođenje odgovarajućih baza podataka o okolišu, praćenje i izvješćivanje o stanju okoliša itd. Informacije su raspoložive na: www.azo.hr

8. Kako prijaviti onečišćivača?

Dojavom Inspekciji zaštite okoliša tj. jednom od njezinih područnih jedinica u Zagrebu, Krapini, Sisku, Karlovcu, Varaždinu, Koprivnici, Bjelovaru, Rijeci, Gospiću, Virovitici, Požegi, Slavonskom Brodu, Zadru, Osijeku, Šibeniku, Vukovaru, Splitu, Pazinu, Dubrovniku ili Čakovcu. Kontakt informacije područnih jedinica Inspekcije zaštite okoliša mogu se naći na <http://www.mzopu.hr/default.aspx?id=5636>.

Hrvatska

Horizontalno zakonodavstvo (Procjena utjecaja na okoliš – PUO, strateška procjena utjecaja – SPU, pristup informacijama, sudjelovanje javnosti, izvješćivanje, odgovornost za štetu)

- **Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva**

Republike Austrije 20, Zagreb

www.mzopu.hr

Informiranje i uključivanje građana u donošenje odluka o okolišu (ARHUS), provođenje planskih i strateških dokumenata vezano za okoliš (gospodarenje otpadom u RH, raspodjela emisijskih kvota stakleničkih plinova u RH, zaštita i poboljšanje kakvoće zraka u RH), donošenje provedbenih propisa usklađenih s direktivama Europske unije i to posebno vezano uz procjenu utjecaja na okoliš i stratešku procjenu utjecaja na okoliš, kao i praćenje provedbe zakona i drugih propisa i predlaganje mjera za njihovu provedbu te izrada stručnih podloga u vezi s izradom nacрта prijedloga zakona i drugih propisa, planova, programa te izvješća u području gospodarenja otpadom, i to gospodarenja neopasnim otpadom, opasnim otpadom i prekograničnim prometom otpada, kao i u području zaštite zraka, klime i zaštite ozonskog sloja, te prati njihovu provedbu, potom odgovornosti za štetu, prevencija i sanacija šteta, kao i izvještavanje EU agencije za okoliš.

- **Agencija za zaštitu okoliša**

Trg maršala Tita 8, Zagreb

www.azo.hr

Osnovana kao nezavisna javna ustanova za prikupljanje, objedinjavanje i obradu podataka o okolišu, koja izvješćuje o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj na temelju baze dokumenata i Nacionalne liste pokazatelja, kao i omogućava javnosti pristup podacima o onečišćujućim tvarima pohranjenim u registru onečišćavanja okoliša,

- **Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost**

Ksaver 208, Zagreb

www.fzoeu.hr

Osnovan kao izvanproračunski fond u svojstvu pravne osobe i s javnim ovlastima, naplaćuje naknade i posebne naknade (sukladno Zakonu o otpadu i Zakonu o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost), vodi očevidnike obveznika plaćanja, te propisuje uvjete koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda (trgovačka društva i druge pravne osobe, obrtnici i fizičke osobe) kao i kriterije i mjerila za dodjeljivanje sredstava Fonda u svrhu financiranja projekata, programa i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja okoliša i postizanja energetske učinkovitosti, odnosno korištenja obnovljivih izvora energije.

- **Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša**

Kakvoća zraka i klimatske promjene

- **Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva**

Uprava za gospodarenje okolišem

Republike Austrije 20, Zagreb

www.mzopu.hr

Provodi mjere za zaštitu zraka, klime i zaštitu ozonskog sloja, a posebno izrađuje dozvole za obavljanje djelatnosti praćenja kakvoće zraka i dozvole radi smanjivanja emisija stakleničkih plinova te priprema i potiče programe namijenjene gospodarstvu radi smanjivanja onečišćenosti zraka.

- **Agencija za zaštitu okoliša**

Trg maršala Tita 8, Zagreb

www.azo.hr

Izrađuje odgovarajuće metodološke upute i smjernice za proračun ispuštanja onečišćujućih tvari u zrak, vodi odgovarajuću bazu podataka te prati i izvještava o stanju okoliša i utjecaju okoliša na zdravlje.

- **Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost**

Ksaver 208, Zagreb

www.fzoeu.hr

Pravne i fizičke osobe koje u okviru svoje djelatnosti imaju u vlasništvu ili koriste pojedinačni izvor emisije CO₂, SO₂ i NO₂ obveznici su plaćanja naknada onečišćivača okoliša Fondu, koja sredstva Fond ulaže za financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, a osobito za zaštitu, očuvanje i poboljšanje kakvoće zraka, te ublažavanje klimatskih promjena i zaštitu ozonskog omotača, poticanje čistije proizvodnje, odnosno izbjegavanje i smanjenje emisija u proizvodnom procesu, poticanje čistijeg transporta i dr.

- **Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša**

Gospodarenje otpadom

- **Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva**

Uprava za gospodarenje okolišem

Republike Austrije 20, Zagreb

www.mzopu.hr

Provodi mjere za gospodarenje i zbrinjavanje otpada, izdaje dozvole za gospodarenje opasnim otpadom, dozvole za termičku obradu otpada, suglasnosti za skladištenja otpada, izdaje privremene dozvole, rješava o uvozu i izvozu neopasnog otpada, rješava o izvozu opasnog otpada te rješava o provožu opasnog otpada, dodjeljuje koncesije gospodarenja otpadom kada je za iste nadležno Ministarstvo te vodi očevidnike iz djelokruga Odjela.

- **Agencija za zaštitu okoliša**

Trg maršala Tita 8, Zagreb

www.azo.hr

Vodi odgovarajuću bazu podataka te prati i izvještava o stanju okoliša i utjecaju okoliša na zdravlje.

- **Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost**

Ksaver 208, Zagreb

www.fzoeu.hr

Pravne i fizičke osobe koje odlažu komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad te proizvode opasni otpad obveznici su plaćanja naknada na opterećivanje okoliša otpadom Fondu, a proizvođači i/ili uvoznici ambalaže, ulja, guma, vozila, baterija i akumulatora te električne i elektroničke opreme obveznici su plaćanja naknada za gospodarenje posebnim kategorijama otpada, koja sredstva Fond ulaže u projekte i programe iz zaštite okoliša, a posebno saniranje odlagališta otpada te poticanje izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada, obradu otpada i iskorištavanje vrijednih svojstava, kao i za pripremu, provedbu i razvoj sustava povrata skupljanja i zbrinjavanja posebnih kategorija otpada.

- **Ured državne uprave u županiji. Upravni odjel županije i/ ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša**

Upravljanje vodama i šumama, financiranje zaštite voda i šuma

- **Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva**

Uprava gospodarenja vodama i Uprava vodne politike i međunarodnih projektata

Grada Vukovara 220, Zagreb

www.mrrsvg.hr

www.duv.hr

- **Uprava šumarstva**

Grada Vukovara 78, Zagreb

www.mrrsvg.hr

www.mps.hr

- **Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva**

Republike Austrije 20, Zagreb

www.mzopu.hr

- **Hrvatske vode**

Grada Vukovara 220, Zagreb

www.voda.hr

- **Hrvatske šume**

Ljudevita F. Vukotinovića 2, Zagreb

www.hrsume.hr

- **Agencija za zaštitu okoliša**
Trg maršala Tita 8, Zagreb
www.azo.hr
- **Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša i komunalno gospodarstvo**
- **Upravni odjel županije nadležan za šumarstvo**

Kontrola industrijskog onečišćenja (objedinjeni uvjeti zaštite okoliša)

- **Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva**
Uprava za gospodarenje okolišem
Republike Austrije 20, Zagreb
www.mzopu.hr
- **Agencija za zaštitu okoliša**
Trg maršala Tita 8, Zagreb
www.azo.hr

Upravljanje rizicima i sprečavanje velikih nesreća

- **Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva**
Uprava za gospodarenje okolišem
Republike Austrije 20, Zagreb
www.mzopu.hr
- **Državna uprava za zaštitu i spašavanje**
Nehajska 5, 10000 Zagreb
www.duzs.hr
- **Upravni odjel županije i/ ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša**

Kemikalije i buka

- **Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi**
Ksaver 200a, Zagreb
www.mzss.hr
- **Hrvatski zavod za toksikologiju**
Martićeva 63a, Zagreb
www.hzt.hr
- **Hrvatski zavod za javno zdravstvo**
Rockefellerova 7, Zagreb
www.hzjz.hr

Zaštita prirode

- **Ministarstvo kulture**
Runjaninova 2, Zagreb
www.min-kulture.hr
- **Državni zavod za zaštitu prirode**
Trg Mažuranića 5, Zagreb
www.dzzp.hr
- **Županijske javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima**

Europska unija

Europska komisija

- **Opća uprava za okoliš**
<http://ec.europa.eu/environment/>
- **Opća uprava za poduzetništvo i industriju**
http://ec.europa.eu/enterprise/sme/index_en.htm

Minivodiči namijenjeni poduzetnicima su dostupni za preuzimanje na Internet stranicama projekta:

Javna nabava
Norme za industrijske proizvode
Prava intelektualnog vlasništva
Sigurnost hrane
Zaštita okoliša
Zaštita potrošača
Zaštita tržišnog natjecanja i državne potpore

Poboljšavanje informiranosti hrvatske poslovne zajednice

www.delhrv.ec.europa.eu

EU CARDS projekt: EuropeAid/121473/C/SV/HR

Pripremajući se za ulazak u Europsku uniju, Republika Hrvatska provodi značajne izmjene zakona i propisa koje će bitno utjecaj na hrvatsku poslovnu zajednicu. Ove su promjene neophodne kako bi hrvatski poslovni sektor dostigao standarde Europske unije i postao konkurentan u Uniji i na globalnom tržištu. Stoga ovaj projekt, koji je financiran od Europske unije, ima za cilj unaprijediti poslovnu klimu u Hrvatskoj razvijanjem instrumenata za procjenu učinaka zakonskih promjena na hrvatsku poslovnu zajednicu, te također poboljšati informiranost poslovne zajednice o tim promjenama.

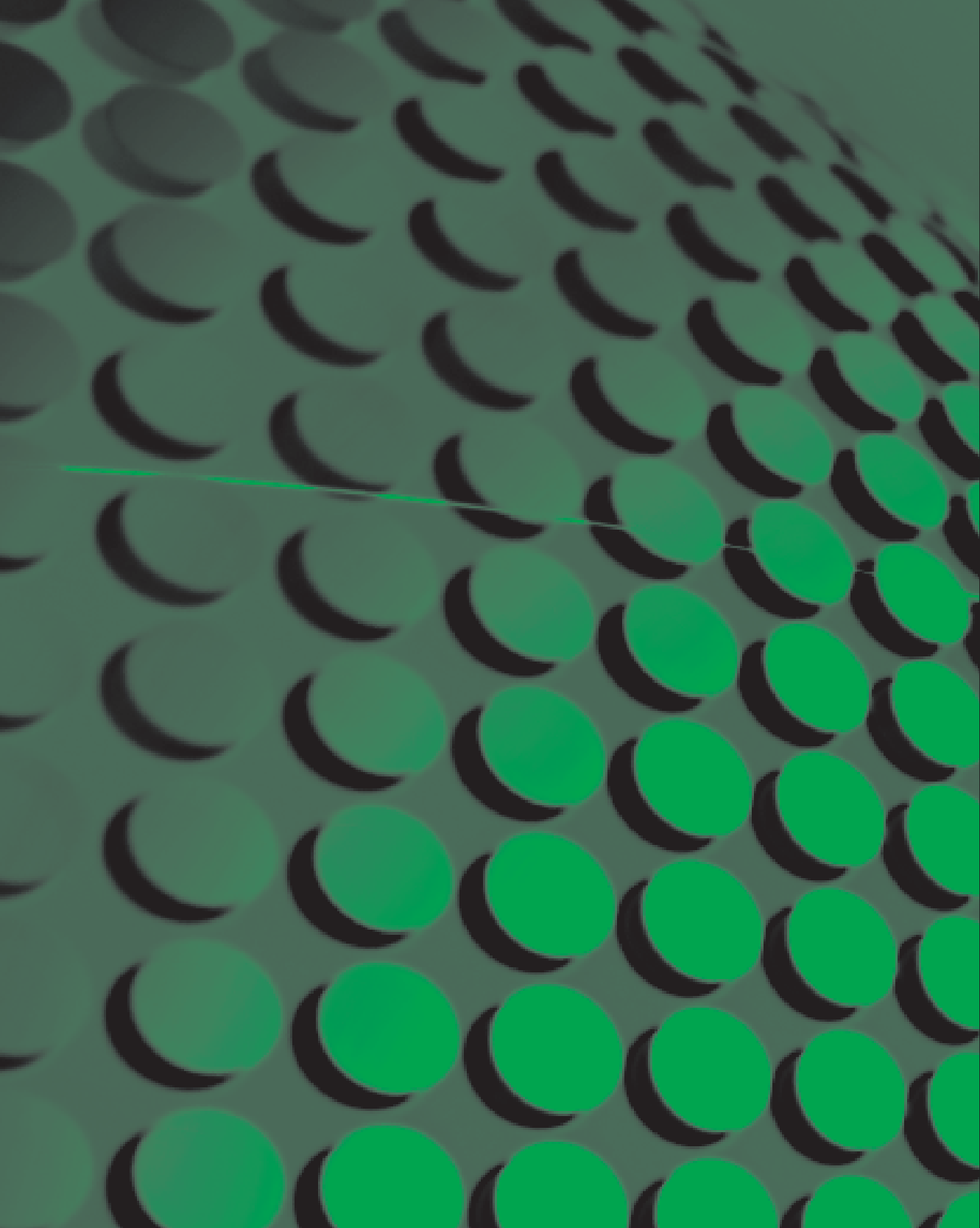
Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Ulica grada Vukovara 78, HR-10000 Zagreb, Hrvatska

T: (0)1 610-9773

F: (0)1 610-9777

E: bizimpact@mingorp.hr

W: www.bizimpact.hr

Ovaj minivodič izrađen je u sklopu BIZimpact projekta "Poboljšavanje informiranosti hrvatske poslovne zajednice" uz financijsku potporu Europske unije. Iznesena stajališta ne odražavaju nužno stajališta Europske komisije.